

Mulgi mälumäng „NELLÄS“ 23.03.16 Kaarli rahvamaja

1. TÄHELEPANU! VIDEO (A.L.Ütsik)

Mis asulast on tehtud see aerovideo?

<https://www.youtube.com/watch?v=pIvivfYLqg4&feature=youtu.be>

VASTUS: Karksi-NUIA

2. MULGI KEEL (A. Laande)

Pane ümmer Kusi muti ollive 160 sülda pika.

Vastus: Võrgu köied olid 160 sülda pikad. (Süld on 1,8 m)

3. PILDIVOOR (P. Mänd)

Kes on pildil?

(Kirjuta ees- ja perekonnanimi!)

Vastus: Valdur Mikita on pärit Mulgimalst Suislepast, sündinud 28.01.1970. Käinud Suislepa mõisakoolis, mille lõpetas 1985. aastal. Lõpetanud Tartu Ülikooli bioloogina 1992. Kaitses 2000. aastal Tartu ülikoolis doktoritöö “Kreatiivsuskäsitluste võrdlus semiootikas ja psühholoogias”. Mikita segab oma raamatuis eri žanre, jäädes sageli ilukirjanduse ja semiootika piirimaile. Esseistikaraamatud “Kirsiõieturundus” (2004), “Metsik lingvistika” (2008), “Lingvistiline mets” (2013). Novellikogumik “Teoreem” (2011). Luulekogud “Äparduse rõõm” (2000), “Rännak impampluule riiki” (2001). 2015 Ilmus raamat “Lindvistika ehk metsa see lingvistika”.

Allikas: <http://www.mulgimaa.ee/mulgimaast/vaimne-parand-juured/>

4. SPORT (E. Liiber)

Kes oli see Õisu vallas Viljandimaal sündinud (22. III 1882 - 22.VII 1937) laskur, kes saavutas 1935. aasta maailmameistrivõistlustel 3 medalit: (vabapüssist 40 lasku põlvelt individuaalne kuld, 3 x 40 lasku individuaalne pronks ja meeskondlik hõbe). Ta asutas 1925. aastal Kaitseliidu Paistu malevkonna Õisu kompanii, kus hiljem oli relvurpealik. Aastast 2005 korraldab Kaitseliidu Sakala malev temanimelist mälestusvõistlust.

Vastus: Jaak Kärner.

5. MULGIMAA AJALUGU ja ARHITEKTUUR (P. Mänd)

23. augustil 1989. aastal, Molotov- Ribbentropi pakti 50. aastapäeval, ühendasid ligi 2 miljonit inimest käed ja moodustasid 600 km pikkuse inimketi, et vägivallatult protestida paktist tulenenud Nõukogude okupatsiooni vastu Eestis, Lätis ja Leedus. Kuidas tunnustas UNESCO Balti ketti?

Vastus: UNESCO kandis Balti keti maailma mälu registrisse.

Register koondab unikaalseid dokumente teostest või sündmustest, mis olulisel määral on mõjutanud maailma.

Allikas: „Mulgimaa turism“ V marsruut.

6.MUUSIKA (A.Pai)

2016.a toimub Paistus IV Mulgi pidu. Kirjuta mulgi peo Suure ühiskontserdi pealkiri?

Vastus: „Lääme kiike katsumaie!“

7.LOODUS (O.Renno)

Mida kujutavad endast Öisu järves leiduvad rohelised järvepallid?

Vastus: Need on rohevetika *Aegagrophila* kerakujulised kolooniad.

8.MAJANDUS (A:L.Ütsik)

Viljandimaa keskmine palk kerkis aastaga 101 eurot ja on nüüd napilt alla 1000 euro. Statistikaameti andmetel on Eestis kõrgem keskmine palk vaid Harju- ja Tartumaal. Üks Mulgimaa osa Valgamaa keskmine palk jääb eelviimasele kohale 834.00 euroga. Mis maakond aga on viimasel kohal oma 826.00 euroga?

VASTUS: Põlvamaa

9. MULK MUJAL (A.Pai)

Hans Leesment sündis 13. veebruaril 1873 Halliste kihelkonnas Vanamõisa valla Reitle talu omaniku Karl Leesmenti pojana. Ta oli pärast meditsiiniõpinguid peamiselt sõjaväearst ja jõudis kindralmajori aukraadini. Samas sõdadevahelisel perioodil töötas ta naistearsti, naistekliinikute juhatajana, Töötas Peterburgis, Pärnus, Pensas, Tartus, Tallinnas. Teda on autasustatud Püha Anna, Püha Stanislavi ja Püha Vladimiri ordeniga, 1920. aastal annetati talle Vabadusristi III liigi 2. järk. 1919–1940 oli ta ühe rahvusvahelise organisatsiooni Eesti organisatsiooni president. Tema koostatud põhikirja kinnitas Eesti Vabariigi valitsus 24.veebruaril 1919.a. Seda päeva loetaksegi selle Eesti organisatsiooni sünnipäevaks. Nimeta see organisatsioon?

Vastus: 1919–1940 oli ta Eesti Punase Risti president. 1863. aastal tuleb Genfis kokku Punase Risti Komitee, mis aasta hiljem võtab vastu I Genfi Konventsiooni - "Haavatute abistamine sõjaväljal". Tänapäeval on Punane Rist maailma suurim vabatahtlik halastusorganisatsioon, kuhu kuulub 102 miljonit vabatahtlikku üle kogu maailma.

10. MULGI KULTUUR (A. Laande)

Kuidas nimetatakse seda sümbolit ja mida see sümbol iidsete uskumuste kohaselt pidi tähendama?

Vastus: Iidsete uskumuste järgi on haakrist õnnesümbol. See on võimas õnne sümbol, seda kasutati laialdaselt Ida regioonides. Haakristil on ka teised nimetused nagu - Swastika, Hakenkreuz, gammadion, tetraskelion, gammadion. Seda sümbolit ei tasuks segi ajada natside lipusümboliga. Natside sümbol tähistab kurjust ja halbu ettekuulutusi. Haakrist juba aegade algusest peale olnud õnne sümbol. Selle nimetus (Swastika) on tulnud Sanskriti keelest svastika, mida saab mitmeks jagada - „su“ tähendab head ja „asti“ tähendab olemist ja „ka“ on lihtsalt siduv sõna. Seda sümbolit on laialdaselt kasutatud Ida religioonides, sinna kuuluvad näiteks Induism, Budism, Jainism. Seda sümbolit kasutasid natsid oma lipul ja see tekitas laastavaid tulemusi, kuna paljud hakkasid seda pidama surma ja viha sümboliks. Arutelu teemal, kas haakrist on õnne sümbol või halb enne, käib siiani.

11. VARIA (O.Renno)

Millal väljus Kaarli raudteejaamast viimane reisirong (aasta) ja milline oli Viljandi–Mõisaküla raudtee rööpalaius (mm)?

Vastus: 1973.a. (3.juuni); rööpalaius: 750 mm.

12. VANAD ESEMED JA ASJAD (E. Liiber)

Mis märk see on?

Vastus: Esimese ülevenemaalise rahvaloenduse märk 1897.

13. TÄHELEPANU! VIDEO (A.L.Ütsik)

Kus on filmitud see droonivideo?

<https://www.youtube.com/watch?v=iqiz1GNzdR0>

VASTUS: Hummulis

14. MULGI KEEL (A. Laande)

Ku pirle om „kõrsik“ jahust tettü kuivik, sis mulgi keelen om sel peris oma tähendus. Kes võ mis om mulgi keelen „kõrsik“?

Vastus: Kõrsik olli sügüsene looma poig - vasik või põrs - veidi äbärik.

15. PILDIVOOR (P. Mänd)

Kes on pildil? (ees- ja perekonnanimi)

Vastus: Ants Piip sündis 16.02.1884 Anikatsis Tuhalaanes Mulgimaal - 01.10.1942 Permi oblast; õppis Tuhalaane õigeusu kihelkonnakoolis ja lõpetas 1903. aastal Kuldīga Õpetajate Seminari.

Ants Piip oli oluline tegelane mitmes valdkonnas: poliitikas, diplomaatias ja õigusteaduses.

1920. aastal oli Ants Piip Eesti peaministriks, 1920-1921 riigivõnnem, hiljem korduvalt välisministriks. Lisaks sellele oli ta sõjaeelse Eesti Vabariigi olulisim õigusteadlane, kes oli 1919-1940 rahvusvahelise õiguse professoriks.

Allikas: <http://www.mulgimaa.ee/mulgimaast/vaimne-parand-juured/>

16. SPORT (E.Liiber)

Nimetage Hummuli vallast pärit üle kümne aasta olnud Eesti parim käsipallur (13. IX 1956) ja mitu korda parim väravavaht, kes on tulnud (1981 -2001) 13 korda Eesti meistriks. Aastatel 1992 – 98 Eesti Käsipalliliidu peasekretär ja 1998 – 2000 juhatuse liige. Aastast 1996 Euroopa Käsipalliliidu delegaat.

Vastus: Toivo Järv

17.MULGIMAA AJALUGU ja ARHITEKTUUR (P. Mänd)

Mis hoone on pildil?

Vastus: 1926. aastal avati Abja - Mõisaküla vahelisel raudteelõigul uus jaam - Laatre.

Samal aastal valmis ka stiilne Laatre jaamahoone, mis on Eesti väikeraudteede miljöö ehedaks näiteks. 1973 kitsarööpmeline raudtee suleti. Jaamahoone on kultuurimälestisena kaitse all.

Allikas: <http://www.mulgimaa.ee/mulgimaast/mulgimaa-arhitektuur/>

18. MUUSIKA (A. Pai)

2015.a pandi Mulgimaal algus uuele muusikafestivalile. Kontserdid keetsid ühete kokku seitse päeva ning toimusid kaheksas erinevas kontserdipaigas Mulgi- ja Viljandimaal. Festivali nimipaigas esines üsna harjumuspäratus rollis Margus Kappel. Mulgimaa kontserdid toimusid Paistus, Taageperas, Hallistes, Tarvastus, Karksis. Nimeta selle 2015.a Halliste kihelkonnast alguse saanud festivali nimi?

Vastus: Halliste orelifestival

19.LOODUS (O. Renno)

Millised ojad suubuvad Õisu järve /kaks annavad 1 p., kolm 2 p./?

Vastus: Vidva, Saviaru (Kõpu jõe ülemjooks) ja Raadi (Kaarli) oja.

20.ETTEVÕTLUS; MAJANDUS (A.L.Ütsik)

Polli külas Karksi vallas tegutseb firma Cerbos. Millega ta tegeleb?

VASTUS: OÜ Cerbos alustas tegevust 1996. aastal. Nende tegevusvaldkond on keskkütteseadmete müük, paigaldus, hooldus ja projekteerimine. Eesmärk on pakkuda oma klientidele parimaid, lihtsaid, kaasaegseid energia- ning keskkonnasäästlikke kvaliteetseid küttesüsteemide lahendusi ja seadmeid.

21.MULK MUJAL (A.Pai)

Ernst Kollist sündis Uue Kariste valla suitsutares. Ometi suutis ta visa õppimise ja töö järel viia ennast sinnamaani, et ta kutsuti Suurbritannia kuninga George VI kroonimispidustustele täitma tähtsat ametit. Kuna ta valmistas maailma kroonitud peadele teatud asju, siis pöördus tema poole Londoni kirjastus Cassel & Company Ltd. Ernst Kollist võttis kirjastuste pakkumise vastu ning raamat „French Pastry, Confectionery and Sweets" ilmus 1938.a. suurt populaarsust kogudes kolme maailmajao linnades: Torontos, Sydnis ja Londonis,

Millist ametit kutsuti täitma mulgi juurtega Ernst Kollistit Suurbritannia kuninga George VI kroonimispidustustele?

Vastus: Peakondiiter

Tema huvitavast elukäigust saab lugeda: <http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=uuseesti19400404.2.68>

22.MULGI KULTUUR (A. Laande)

Mis on „petus“?

Vastus: Petus on riidetükk, millel oli ees lõhik ja see pandi ette aame peale, et katta määratud riidet. Lõhik kinnitati sõlega. Taha kinnitati riidetükk paeltega.

23. VANAD ESEMED, ASJAD: (E. Liiber)

Kuidas on selle eseme nimi või millise töö tegemisel seda kasutatakse?

Vastus: Soasulane. Kasutatakse kanga kudumisel, et tõmmata lõimed läbi kangasoa.

24. VARIA (O.Renno) NUTIKÜSIMUS (KOMBI):

- 1) Seda orgaanilist päritolu ainest on inimkond kasutanud vähemalt 10 tuhat aastat.
- 2) Selle materjali töötlemiseks oli Halliste kihelkonnas kaks tööstusettevõtet.
- 3) Toorainet saadakse siniste õitega põllukultuurist.
- 4) Lõpptoodanguks on peamiselt kangas ja õli.

Vastus: Lina!